

اسطوره‌های روسی

الیزابت وارنر

ترجمه‌ی عباس مخبر



نشر مرکز

فهرست

۷	درباره‌ی نویسنده
۹	مقدمه
۱۲	خدایان کفرکیش
۳۰	عناصر: آب، آتش، خاک و هوا
۴۸	شیاطین و ارواح مکان
۶۶	مردگان و دنیای دیگر
۸۳	جادوگران
۱۰۰	اژدهاها و بابایاگا
۱۱۸	نتیجه‌گیری
۱۱۹	پیشنهادهایی برای مطالعه بیشتر
۱۲۲	نمایه





خدایان کفرکیش

گرویدن روس‌های کیف از کفرکیشی به مسیحیت فرایندی کند بود، و در مراحل اولیه خود از مبارزه میان روس‌ها و همسایه نیرومندشان بیزانس بر سر کسب برتری تأثیر می‌پذیرفت. شاهزاده ولادیمیر از کیف که خود در سال ۹۸۸ تعمید داده شده بود، هنگامی مزایای فرهنگی و سیاسی مسیحی شدن را دریافت که بسیاری از روس‌ها مسیحی شده بودند. شماری از آنها توسط میسیونرهای بلغاری به آیین جدید گرویدند. شماری دیگر، مانند مزدوران و رنگی که در رکاب شاهزادگان کیف بودند، در حالی که در بیزانس خدمت می‌کردند تحت تأثیر کلیسای ارتدوکس یونانی قرار گرفتند. به نوشته وقایع‌نگاران، پسر جوان یکی از این ورنگیان در سال ۹۸۳ به قید قرعه انتخاب شد تا به پاس پیروزی در یک نبرد به پیشگاه یکی از بت‌های کفرکیشی قربانی شود.

ولادیمیر در آغاز دوران زمامداری خود در سال ۹۸۰ نه تنها یک کفرکیش معتقد بود، بلکه احتمالاً به منظور ایجاد نوعی وزن متقابل در برابر دین سازمان یافته و پرنفوذ همسایگان مسیحی، وظیفه اصلاح و نظم بخشیدن به آیین‌های آشفته اسلاوهای شرقی را بر عهده گرفته بود. از این رو، یکی از نخستین اقدامات سیاسی او، برپا کردن شش بت بر فراز تپه‌ای در جوار کاخ خود در کیف بود. در یکی از وقایع نگاری‌های اوایل قرن دوازدهم که به **داستان سال‌های قدیم** معروف است، مطلبی به شرح زیر درج شده است:

یک بت چوبی پرون^۱ با سر نقره‌ای و سبیل طلایی وجود داشت. بت‌های دیگری به نام‌های خورس^۲، داژباگ^۳، استرایباگ^۴، سیمارگل^۵ و موکوشا^۶ نیز وجود داشتند. مردم برای آنها قربانی می‌کردند، آنها را خدا می‌نامیدند و پسران و دختران خود را به پیروی از آنها هدایت می‌کردند. اما این قربانی کردن‌ها نصیب شیطان می‌شد و زمین را می‌آلود.

1. Perun
2. Stribog

3. Khors
5. Simargl

3. Dazhbog
6. Mokosha